

The background of the slide is a dense field of white balloons, some of which are partially inflated and others are deflated, creating a textured, bubbly appearance.

Miltton

Vastutustundlik ettevõtlus Eestis

Analüüs ekspertintervjuude ja poliitiliste suundade põhjal.

25.9.2018

- 01 Uuringu läbiviimise alused
- 02 Peamised intervjuude järeldused
- 03 Parteiprogrammide analüüs

01

Uuringust

Uuringu eesmärk

Vastutustundliku ettevõtluse hetkeseisu hindamiseks Eestis viis Milton Nordics läbi kvalitatiivse uuringu, mille eesmärk oli saada teemaga seotud riigiasutuste, teiste seotud asutuste ning ettevõtjate hinnangud ning ettepanekud seoses vastutustundliku ettevõtlusega. Uuringu loogika lähtus eesmärgist mõista, missugune on juhtide ja tippjuhtide arusaam vaadeldavas valdkonnas.

Uuringu läbiviimisest

Süvaintervjuud ekspertidega (16)

- avaliku sektori juhid ja tippjuhid
- avalik-õiguslike asutuste juhid ja tippjuhid
- eraettevõtete juhid ja tippjuhid, sh meediaettevõtete tippjuhid

Erakondade 2015. a valimisprogrammid

Koondasime taustainformatsiooni mõistmaks, millisesse poliitilisse konteksti asetub süvaintervjuudest saadav info.

02

Järeldused

Teemad ja järeldused 01

ARUSAAM & KOGEMUS

Mainitud märksõnad: laiem, rohkem mõju, tagasi andmine, arvestamine, kestvus.

TEADLIKKUS

Kõik intervjuueeritud on mõtestanud vastutustundliku ettevõtluse enda jaoks nii, et tegemist on käitumisega, kus mõeldakse rohkem kui ainult finantskasu ning seadusandlus, nt: „*Sul on põhiülesanded, aga teed rohkem ja mõtled rohkem. Kuidas teha asju ja mis mõjud sellel on.*“

RAPORTEERIMINE

RAKENDAMINE

Enamuses vastanud asutustest puudus asutusesisene CSR programm. Vaid üks ütles kindlalt, et nende asutuses on, üks vastas, et on loomisel.

HETKESEIS EESTIS

Mitmed lisasid, et tegutsevad ilma programmita vastutustundlikult ning neist põhimõtteist lähtuvalt.

Teemad ja järeldused 02

ARUSAAM & KOGEMUS

TEADLIKKUS

RAPORTEERIMINE

RAKENDAMINE

HETKESEIS EESTIS

Suurem vastanuid oli kuulnud nii ÜRO säästva arengu eesmärkidest kui Eesti vastutustundliku ettevõtluse indeksist.

Indeksi kohta ei olnud kuulnud mitte midagi 5 vastajat, sh 2 meedia esindajat ning 1 kõrge riigiametnik. Lisaks ütleb 3 vastanut, et on kuulnud, aga sisu ei tea.

Enamus vastajaid ütleb, et seos ettevõtluse ning keskkonna vahel on suur, ilmne ning vältimatu. Tunnistatakse, et kõik, mida ettevõtted ja ettevõtjad teevad, mõjutab ka elukeskkonda kõige laiemas mõttes: alates keskkonnast ja töötajatest kuni majanduseni.

„Üks (elukeskkond) on teise (ettevõtluskeskkonna) eelduseks ja sageli ka vastupidi ehk et on tihe seos.“

Teemad ja järeldused 03

ARUSAAM & KOGEMUS

TEADLIKKUS

RAPORTEERIMINE

RAKENDAMINE

HETKESEIS EESTIS

Mitmed vastajad mainivad, et ei oska öelda, kui oluline on raporteerimine. Pigem leitakse üldiselt, et liigne aruandlus ning kohustused ei tule kasuks, vaid tekitab lisabürokraatiat.

„Pigem mitte laiendada raporteerimist – tarbetud bürokraatiad tapavad häid initsiatiive.“

„Raporteerimine peaks olema pigem vabatahtlik, ka riigisektoris, ka aastaraamat kajastab sisuliselt erinevaid tegevusi, mis tegelikult kvalifitseeruvad csr'i alla.“

Teemad ja järeldused 04

ARUSAAM & KOGEMUS

TEADLIKKUS

RAPORTEERIMINE

RAKENDAMINE

HETKESEIS EESTIS

Enamik vastanuist pidas vastutustundliku ettevõtluse teemaga tegelemist oluliseks või väga oluliseks. Ei olnud kedagi, kes vastanuks, et teema on ebaoluline. Üks vastaja tõi välja, et mida suurem ja ressursimahukam ettevõtte, seda olulisem tegelikult teemaga tegelemine on.

Üks riigiasutuse esindaja seab ka kahtluse alla, kas Eesti on teemaga tegelemiseks valmis: „*Näiteks nõudeid, mida saaks panna riigihangetesse, on küll ja küll, aga kas ettevõtjatel on selleks valmisolek?*“.

Mitu vastajat leiab, et vastutustundlikkuse rakendamine sõltub ka ettevõtte/organisatsiooni suurusest ning rahakotist.

Teemad ja järeldused 05

ARUSAAM & KOGEMUS

TEADLIKKUS

RAPORTEERIMINE

RAKENDAMINE

HETKESEIS EESTIS

Vastutustundliku ettevõtluse hetkeseisu Eestis ei peeta ülearu tugevaks, aga öeldakse, et teema on järjest kasvav. Leitakse, et senine tegevus ei ole piisav, tegelema peaks rohkem, tõstma teadlikkust ning et teadlik tegevus peaks algama riigisektorist, kust ei ole seni üldse mingit indikatsiooni olnud.

Mitmed vastajad leiavad, et ettevõtete tasandil on seis hea: mõeldakse ja tegutsetakse, aga riigi tasandil pigem halb.

Teemaga tegelemise suurimate takistustena märgitakse teadlikkuse puudumist ning aja- ja ressursipuudust. „*Suuremad ettevõtted saavad sellega tegeleda, sest on inimesi ja raha, aga väiksemad pigem mitte.*“

Hinnangud ja ettepanekud 01

HINNANG: RIIK & POLIITIKUD

HINNANG: RIIGIETTEVÕTTED

ETTEPANEKUD VASTUTUSTUNDLIKU ETTEVÕTLUSEARENDAmiseks

ETTEPANEKUD ETTEVÕTLUS- KESKKONNA ARENDAMISEKS

Vastajad leiavad, et riigi ülesanne on luua soodne keskkond, leida süsteemid ja võimalused motiveerimiseks ning võimalusel ka premeerimiseks ning ressursside eraldamiseks.

Oluline on eeskujude ja eestkõnelejate leidmine: *„Neil on suur roll, sõnumid ja väljaütlemised mõjutavad päris palju. Kui csr-st rääkida – kui oleks eestkõneleja, oleks suur abi teadlikkuse tõstmisel. Suurem abi kui EPLi vahelehest.“*

Samas leitakse ka, et poliitikute rolli ei saa alati tingimata üle tähtsustada, sest *„selleks, et midagi muutuks, peab poliitik julgema vastu võtta ebapopulaarseid otsuseid. Aga ma ei mäleta, millal seda viimati tehti.“*

Üks vastaja leiab ka, et suur roll on ikka ettevõtjail endil, sest *„Vastutustundlikkusega on niiviisi, et kas see sisemiselt on või mitte, mingi poliitikaga on seda ikka raske muuta.“*

Hinnangud ja ettepanekud 02

HINNANG: RIIK & POLIITIKUD

HINNANG: RIIGIETTEVÕTTED

ETTEPANEKUD
VASTUTUSTUNDLIKU
ETTEVÕTLUSEARENDAmiseks

ETTEPANEKUD ETTEVÕTLUS-
KESKKONNA ARENDAMISEKS

Leitakse, et keeruline on vastata, sest sügavam teadlikkus puudub ning ka et keeruline on üldistada, sest leidub nii vastutustundlikke kui ka neid, kes teemaga üldse ei tegele ning et teemaga tegelemine sõltub suures osas tõenäoliselt isikust, kes ettevõtteid juhivad, mitte strateegilistest suundadest või ühtsest poliitikast.

Riigiettevõtete esindajad vastavad, et kindlasti on riigiettevõtted vastutustundlikud – nt osapooli kaasates, oma olemuselt (tegevuse eesmärgist lähtuvalt) jmt.

Mitu vastajat mainib, et sellealase tegevusest ei riigiettevõtete kontekstis ei ole midagi kuulnud. Nt: „*Tahaks lugeda selle kohta, aga ma ei tea kust.*“

Hinnangud ja ettepanekud 03

HINNANG: RIIK & POLIITIKUD

HINNANG: RIIGIETTEVÕTTED

**ETTEPANEKUD
VASTUTUSTUNDLIKU
ETTEVÕTLUSE ARENDAMISEKS**

**ETTEPANEKUD ETTEVÕTLUS-
KESKKONNA ARENDAMISEKS**

Paljud vastajad leiavad, et vaja on eeskujusid, häid näiteid, keda tuua eeskujuks:

„Ettevõtjale on eeskujuks teine ettevõtja“, või „Kõige paremini toimivad muidugi näited elust enesest sealjuures mitte tingimata Eesti äriruumist“.

Leitakse, et oluline on haridus ja teadlikkuse tõstmine: tuleks tõsta nii inimeste teadmisi kui oskusi. Leitakse, et oluline on ka teema killustumise vähendamine, lihtsustamine, praktiliste oskuste jagamine.

„Võiks olla sotsiaalse ettevõtte reiting. Võiks olla ka otsus riiklikult, et premeerime või tõstame esile neid, kes on tublid.“

Hinnangud ja ettepanekud 04

HINNANG: RIIK & POLIITIKUD

HINNANG: RIIGIETTEVÕTTED

ETTEPANEKUD
VASTUTUSTUNDLIKU
ETTEVÕTLUSEARENDAmiseks

**ETTEPANEKUD ETTEVÕTLUS-
KESKKONNA ARENDAMISEKS**

Mitu intervjuueeritavat märgivad olulise probleemina maksukeskkonna ebastabiilsust ning energiasäästlikkuse vähest edendamist, olulise teemana tuuakse välja ettevõtluskeskkonna parandamise vajadust ja selle soodustamist, rõhutatakse, et vaja on läbimõeldumaid otsuseid. Kahel korral mainitakse ka Eestis palgalõhet ning leitakse, et sellega peaks tegelema.

- „Paljusid häirib, et riik proovib sisuliselt ise teenuseid pakkuda. See on häda, et riik proovib pakkuda tasuta teenuseid maksumaksja raha eest, pole kunagi piisavalt ja pole piisavalt kvaliteetsed.“
- „Võimalikult vähe segada, mida vabam on majanduskeskkond, seda parem.“
- Peaksime leidma fookuse: miks me midagi teeme.
- Õhem ja efektiivsem riik, vastutustundlik riik, mis on eeskujuks, julgemad poliitikud, kes ei pelga vastu võtta ebapopulaarseid otsuseid ja korrupsiooni vähenemine.
- a) Kõige üldisemalt on vajadus can do attitude, hoiak, et maailm meie ümber on meie tegude ja tegematajätmistest summa.

Intervjuude lühikokkuvõte

- CSR programme ei ole, aga oma tegutsemist peetakse vastutustundlikuks
- CSRiga tegelemiseks peab olema ressursi (raha ja inimesi)
- Eestis ei ole nähtavat teadvustatud tegevust sel suunal
- Tehakse juhuslikult, tegevused ei ole mõtestatud, eeskujud ei ole nähtavad
- Tehakse vaid siis, kui on omaniku tahe või tugev väline surve (tundlikud sektorid)
- Elementaarsed teemad (n-ö hügieenitase) ei ole väikeettevõtluses üldsegi elementaarsed
- Riik ei peaks ette kirjutama, regulatsioone ei taheta, vastutustundlike põhimõtete rakendamine ettevõtetes peaks olema sisemine ja vabatahtlik
- Riik saab olla eeskujuks ja peaks olema eeskujuks, aga täna ei ole
- Oluline on suurendada teadlikkust
- Riigiettevõtete vastutustundlik tegevus ei paista välja – ütlevad erasektori esindajad, aga riigiettevõtete esindajad leiavad, et nad juba eos tegelevad CSR-ga, sest see ongi kogu nende tegevuse olemus
- Indeksist ja VEFist teavad süvendatult vaid need, kes ise osalenud või on liikmed

Olulised märksõnad!

Teadlikkuse tõus

Mõtteviisi muutus

Eeskujud

03

Parteiprogrammide analüüs

2015. aasta riigikogu valimistel

osalenud erakondadest mainis vastutustundliku ettevõtluse teemat teadlikult **ainsana Sotsiaaldemokraatlik erakond**, kelle programmis on selgesõnaliselt öeldud, et **nad peavad oluliseks vastutustundliku ettevõtluse süsteemset edendamist ning selle väärtustamist**, täpsustades ka näiteks soolise tasakaalu, ettevõtjate tunnustamise ning hariduse tähtsust ja selle edendamist.

Teised üheksa erakonda ükski ei maininud **konkreetselt vastutustundlikku ettevõtlust või sotsiaalse vastutuse teemat**, üldisemas plaanis räägiti küll ettevõtluse mõjust keskkonnale ja ühiskonnale laiemalt, ressursside kasutamisest ja väärtustamisest jmt.

miltton

Annika Arras,
Tegevjuht, Partner @ Miltton Nordics
Tallinn, Estonia
annika@miltton.ee
+372 527 6839